

2017-03-04 Kovo 11-osios pėsčiųjų žygis

„LIETUVAI- JAUNASIAS JĖGAS!“, skirtas paminėti Lietuvos globėją Šv. Kazimierą bei Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą 1990 m. kovo 11 d.

Maršrutas

Mažasis ratas (10 km.) (Projektas)

1. **Startas 9 00 val. Kauno technikos profesinio mokymo centras** (V. Krėvės pr. 114)
2. **Lietuvos užsienio reikalų ministro Juozo Urbšio** gyvenamoji vieta (Kovo 11-osios g. Nr. 2). **J. Urbšys** (1896 m. vasario 29 d. Šetenuose, Kėdainių raj. – 1991 m. balandžio 30 d. Kaune) – Lietuvos užsienio reikalų ministras (1938-1940), diplomatas, karininkas, vertėjas. 1991 m. vasario 28 d. J. Urbšiui suteiktas Kauno miesto garbės piliečio vardas.
3. **Kryžių kalnelis**. 1990.06.14 kauniečiai prie Kauno tvirtovės VI forto pastatė pirmąją medinį kryžių. Anksčiau, toje vietoje, ant pjedestalo stovėjo tankas „Josif Stalin“. Sovietinis tankas buvo pastatytas 1964 m., įamžinant Kauno okupaciją- „išvadavimą“. Prieš tai minėtas tankas stovėjo Kauno valstybinio istorijos muziejaus sodelyje, tik vėliau buvo perkeltas prie VI forto. Iš miesto jis buvo išgabentas 1989 m. Šiuo metu kalnelyje pastatyta kelios dešimtys kryžių. Ant jų pritvirtintos lentelės, skelbiančios, kas ir kodėl statė kryžių. Didžioji jų dalis statyta politiniams kaliniams ir tremtiniams. Kai kurie kryžiai skirti specialioms progoms. Vienas jų įprasmino popiežiaus Jono Pauliaus II vizitą Lietuvoje 1993 m. metais.
4. **Kauno tvirtovės VI fortas**. Šis fortas pastatytas okupacinės carinės valdžios 1889 m. (pradėtas statyti 1882 m.), Gričiupyje, į rytus nuo šiandieninio Kryžių kalnelio. Tai geriausiai išlikęs pirmojo gynybinio žiedo fortas ir yra karinio paveldo objektas. Tarpukaryje šis fortas buvo Kauno sunkiųjų darbų kalėjimo filialas ir priklausė Teisingumo ministerijai. 1934 m. po nepavykusio pučio čia buvo įkalinti ir voldemarininkai. Antrojo pasaulinio karo ir pokario metais čia įrengta karo belaisvių vieta: 1941–1943 m. kalinti sovietų karo belaisviai, 1943–1944 m. civiliai, 1944–1948 m. vokiečių karo belaisviai. Antrojo pasaulinio karo metu VI fortas buvo viena didžiausių karo belaisvių naikinimo vietų, 336-oji karo belaisvių stovykla, kuri veikė nuo 1941 m. rugpjūčio 5 d. Stovyklą saugojo vokiečių kariai, nuo 1943 m. – ir vlasovininkai. Šioje stovykloje žuvo apie 35 tūkst. karo belaisvių. Šiuo metu VI forte planuojama įrengti Vytauto Didžiojo karo muziejaus karo technikos ekspoziciją.
5. **Kauno Šv. Vincento Pauliečio bažnyčia** (R. Kalantos g. 38). Bažnyčia pastatyta pagal inžinieriaus N. A. Mačiulskio projektą. 1936 m. gruodžio 13 d. bažnyčią pašventino apaštalinis

nuncijus vysk. A. Arata, o homiliją pasakė vyskupas Teofilius Matulionis. Nuo Petrašiūnų bažnyčios pašventinimo 1936 m. iki kanoniško parapijos įsteigimo 1948 m. buvo Kauno šv. Kryžiaus (Karmelitų) parapijos filija, todėl broliai kapucinai būdavo skiriami Karmelitų parapijos vikarais. Po karo, naikinant vienuolijas, 1948 m. buvo uždaryti Petrašiūnų kapucinų vienuolynas ir filija. Tais pačiais metais vyskupo dekretu įsteigta Petrašiūnų parapija, kad ji nebūtų sovietinės valdžios panaikinta. 1947 m. **Tėvas Stanislovas OFM** (Algirdas Mykolas Dobrovolskis 1918 – 2005) buvo atkeltas į kapucinų vienuolyną ir parapiją Petrašiūnuose, Lietuvos bažnyčiose pradėjo sakyti pamokslus, kuriuose ragino tikinčiuosius nepasiduoti sovietinės valdžios įtakai, nebendradarbiauti su MGB, remti antisovietinį pasipriešinimą. 1948 m. jam uždrausta pamokslauti Kauno arkivyskupijoje, apkaltintas antisovietine propaganda, suimtas, Ypatingojo pasitarimo nuteistas 10 metų griežto režimo lagerio, kalėjo Intoje. Apie 1969-1971 pradėjo veikti EUCHARISTIJOS BIČIULIŲ grupelė Petrašiūnų bažnyčioje, kurie reiškė atvirą nepaklusnumą sovietų valdžiai, draudžiančiai nepilnamečiams aktyviai dalyvauti šv. Mišiose, o Vasario 16 d. rinkdavosi maldai už Tėvynę ir giedodavo Lietuvos himną.

6. 1941 m. žydų žudynių vieta Petrašiūnuose.

7. **1941 metų birželio sukilėlių štabo vieta buv. Pažaislio valsčiaus būstinėje** (R. Kalantos g. Nr. 80). Čia Vladimiras Nefiodovas (1910-1945) Petrašiūnų popieriaus fabriko mašinistas, atsargos puskarininkis. 1941 m. birželio 23 d. skubiai suorganizavo Petrašiūnų sukilėlių būrį iš 72 šaulių ir jam vadovavo. Jo vadovaujami Petrašiūnų sukilėliai kautynių metu nukovė 10 sovietų armijos kareivių, dar 30 kariškių paėmė į nelaisvę. Taip pat užvaldė sovietų karinę techniką: 10 traktorių-vilkikų, lengvąją mašiną, sunkvežimį, 42 šautuvus, 3 naganus, rankinį kulkosvaidį, automata, 4 dėžės šovinių, granatas. Petrašiūnų sukilėliai nuo sunaikinimo apsaugojo svarbius objektus: termofikacinę Petrašiūnų elektrinę, aprūpinančią elektros energija Kauną, popieriaus fabriką, valstybinę archyvą, buvusį Pažaislio vienuolyne. Sėkmingai apgynė sovietų okupantų užpulto Varnių kaimo gyventojus. Vladimiras Nefiodovas Petrašiūnų sukilėlių būriui vadovavo iki 1941 m. birželio 29 d. Sukilimo metu panaudoti ginklai atiduoti Petrašiūnų policijai. Vladimiras Nefiodovas buvo suimtas 1944 m. rugpjūčio 23 d. Apkaltintas pagal RSFSR BK 58-1a, 58-1b, 58-2 str. III-jo Baltarusijos fronto karinio tribunolo 1944 m. gruodžio 14 d. nuteistas mirties bausme. Sušaudytas 1945 m. balandžio 21 d. Palaikai buvo užkasti buvusio Tuskulėnų dvaro teritorijoje.
8. **Petrašiūnų kapinės** yra rytinėje Petrašiūnų dalyje. Apima apie 9 ha plotą, radialinio plano. Iš šiaurės rytinės ir rytinės pusės kapinės juosia Marijos Gimbutienės gatvė, šiaurės vakarų – gyvenamieji namai, pietinėje pusėje – pušynas. Pagrindiniai vartai yra iš M. Gimbutienės gatvės pusės. Petrašiūnų kapinėse. 1941 m. kovo-birželio mėn. Sovietų NKVD darbuotojai žiauriai nukankino 41 žmogų (Lietuvos piliečius), daugiau kaip pusė jų buvo VSD pareigūnai arba slaptieji agentai, kurie buvo atkasti 1941 m. liepos 11 d. sklype, kur buvo numatytos 1939 m. Petrašiūnų kapinės, o atėjus sovietams 1940 m. parkas. Daug antkapinių paminklų, įvairiu laikotarpiu sukurtų skulptorių J. Zikaro, P. Aleksandravičiaus, J. Kėdainio, V. Žuklio, P. Deltuvos ir kitų, yra paskelbti dailės paminklais. Kapinės įkurtos 1939 m., laidoti pradėta 1941 m.

1955–1961 m. praplėstos į rytinę ir pietinę pusę, taip pat perkelti palaikai iš panaikintųjų Centrinųjų/Karmelitų ir Vilijampolės kapinių. Petrašiūnų kapinėse yra palaidota daug nusipelnusių žmonių Lietuvai ir Kauno miestui tarp kurių yra ir Kovo 11-osios signatarai **Vytautas PALIŪNAS** (1930 08 13 – 2005 03 12) bei **Antanas KAROBLIS** (1940 08 17 – 2007 06 19) **Algirdas Vaclovas Patackas** (1943-2015).

9. **Kauno jachtklubas** (R. Kalantos g. 124).

10. **Finišas. Pažaislio vienuolynas** (Masiulio g. 31). Tai pastatų ansamblis Pažaislyje, Kauno marių šiaurės-vakariniame krante. Kraštovaizdžio architektūros draustinis. Ansamblis laikomas vienu geriausių brandžiojo baroko pavyzdžių Šiaurės ir Rytų Europoje. Pažaislio bažnyčios ir vienuolyno ansamblis pastatytas XVII–XVIII a. funduojant Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Didžiajam kancleriui Kristupui Zigmantui Pacui. 1712 m. Pažaislio bažnyčia buvo pašventinta, jai suteiktas Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo titulas. Pažaislio vienuolyne yra saugomas Kamaldulių Dievo Motinos stebuklingas paveikslas. 1812 m. vienuolyną nusiaubė Napoleono armija. 1828-1829 m. jame gyveno kun. Antanas Strazdas. 1831m. balandžio 7d. susirinko Kauno, Trakų, Augustavo sukilėlių vadai M.Prozoras, K.Orvydas, B.Šukšta, A.Pušeta ir kiti (viso 18 vadų). Jie sudarė Kauno puolimo planą ir nutarė balandžio 9d. pulti miestą, tačiau puolimas nepavyko. 1831 m. Rusijos caro įsakymu vienuolynas likviduojamas, vienuoliai kamalduliai, apkaltinti 1830–1831 m. sukilimo rėmimu, perkelti į įvairius Mogiliovo srities vienuolynus. Nuo 1992 m. Lietuvos valdžia grąžina Pažaislio vienuolyną Šv. Kazimiero kongregacijos seserims, kurios stengiasi čia atgavinti ir pratęsti Dievo garbinimo tradicijas, atverti vartus religinėms iškilmėms bei renginiams, naujoms visuomeninio bei kultūrinio gyvenimo apraiškoms.

**Parengė: asociacijos „Kovo 11-osios gatvės bendrija“ vadovas
Kaminskas**

Raimundas

2017-01-26